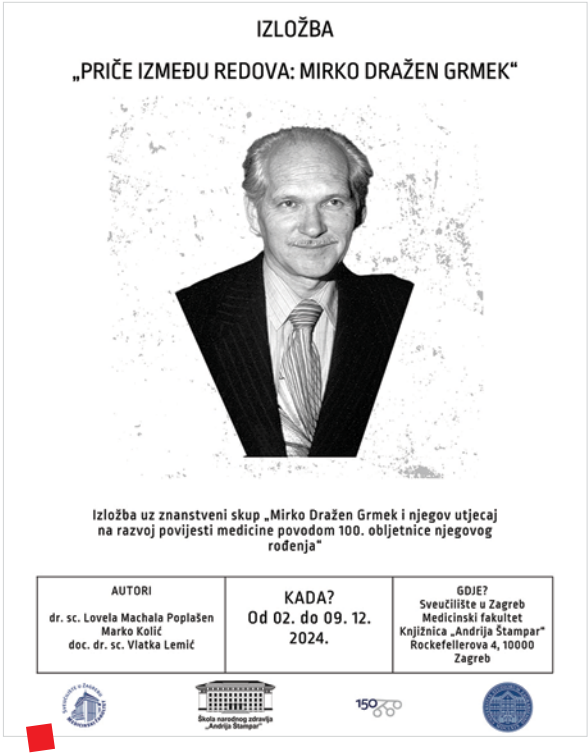
Mirko Dražen Grmek i njegov utjecaj na razvoj povijesti medicine povodom 100. obljetnice njegovog rođenja

Filip Šimetin Šegvić i Marko Kolić

Dana 2. prosinca 2024. u Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (ŠNZ) održan je znanstveni skup „Mirko Dražen Grmek i njegov utjecaj na razvoj povijesti medicine povodom 100. obljetnice njegovog rođenja“. Skup je zamišljen i ostvaren u suorganizaciji različitih institucija, pa su tako sudjelovali Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, Centar za inovativne studije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (FFZG) te Odjel za povijest Matice Hrvatske. Predsjednik programsko-pripremnog odbora bio je doc. dr. sc. Filip Šimetin Šegvić s Odsjeka za povijest FFZG, a tajnik skupa Marko Kolić, doktorand povijesti na FFZG zaposlen pri ŠNZ. Skup je organiziran u čast stogodišnjice rođenja Mirka Dražena Grmeka (9. siječnja 1924. – 6. ožujka 2000.), istaknutog hrvatskog i francuskog povjesničara medicine i znanosti, utemeljitelja povijesno medicinske discipline, osnivača znanstvenoistraživačkih instituta i zavoda, uglednog znanstvenika i sveučilišnog profesora Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta Paris-Sorbonne.

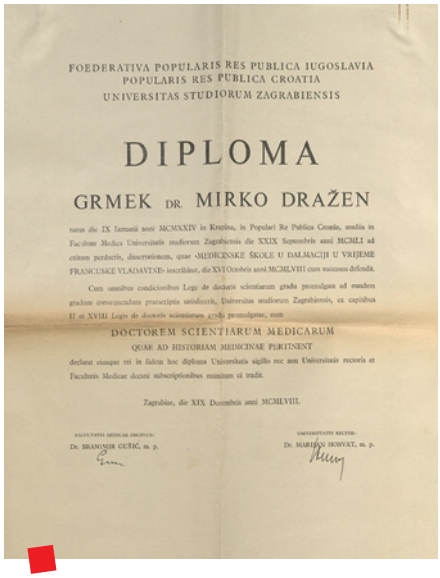
Skup je otvoren pozdravnim riječima prof. dr. sc. Mirjane Kujundžić Tiljak, ravnateljice ŠNZ i pročelnice Katedre za medicinsku statistiku, epidemiologiju i medicinsku informatiku, te Šimetina Šegvića kao voditelja Centra za inovativne studije FFZG. Potom je dr. sc. Lovela Machala Poplašen, voditeljica Knjižnice „Andrija Štampar“ pri ŠNZ, otvorila izložbu pod nazivom „Priče između redova: Mirko Dražen Grmek“ te sudionike skupa i posjetitelje provela kroz nju. Autori izložbe bili su Machala Poplašen, Kolić i doc. dr. sc. Vlatka Lemić, rukovoditeljica Središnjeg ureda za arhivsku građu Sveučilišta u Zagrebu. Izložba je bila otvorena od 2. do 9. rujna 2024., a mogla se razgledati u čitaonici knjižnice. Pri organizaciji izložbe korištene su knjige i časopisi pohranjeni u Knjižnici „Andrija Štampar“ i Knjižnici FFZG, koji su povezani s Grmekom, te arhivsko gradivo pohranjeno u pismohrani Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu. Glavni cilj izložbe bio je upoznati širu javnost s Grmekovim likom i djelom kroz materijale pohranjene u knjižnicama i arhivima. U sklopu izložbe posjetitelji su tako mogli vidjeti Grmekov upisni list i fotografiju koju je tom prilikom priložio, diplomu, doktorski rad, arhivske dokumente koji svjedoče o njegovom znanstveno-nastavnom djelovanju na MEFZG i različite časopise i knjige u kojima je objavljivao radove, poput *Annales*.



Najavni plakat prigodne izložbe povodom stogodišnjice Grmekova rođenja

Nakon otvaranja izložbe uslijedila su plenarna predavanja. Prvo plenarno predavanje *From Pathocenosis to Epigenetics: The Concept of Environment in History of Biology and Medicine* održala je dr. sc. Tatjana Buklijaš, znanstvenica pri Sveučilištu Aucklandu na Novom Zelandu. Autorica se na temelju dosadašnjih istraživanja osvrnula na rad Mirka Dražena Grmeka te daljnjim istraživačkim mogućnostima i suvremenim trendovima koji vladaju na području povijesti biologije i medicine. Drugo plenarno izlaganje *Mirko Grmek's "Investigative Pathway": From the History of Medicine to the History of Science* održao je prof. dr. sc. Pierre-Olivier Méthot, dekan kanadskog Filozofskog fakulteta Sveučilišta Laval. Premda je izlaganje bilo predviđeno kao prvo, ono je prebačeno za kraj kao drugo plenarno, odnosno zaključno izlaganje. Poseban interes kod publike pobudila je autorova prezentacija arhivskog gradiva vezanog uz Grmekov život i rad, koje do sada nije bilo poznato široj javnosti u Hrvatskoj. Prikazane su tako do sada nepoznate fotografije, pisma i drugi materijali, važni za proučavanje njegova života i djela.

U sklopu skupa održane su dvije sesije s po četiri izlagača. Prvu sesiju moderirao je Šimetin Šegvić. Sesiju je otvorilo izlaganje *Hrvatska kao prostor Grmekovog znanstvenoistraživačkog ishodišta i rekonstruiranja politike pamćenja* koje je održala izv. prof. dr. sc. Stella Fatović-Ferenčić, upravi-


FOEDERATIVA POPULARIS RES PUBLICA IUGOSLAVIA
POPULARIS RES PUBLICA CROATIA
UNIVERSITAS STUDIORUM ZAGRABIENSIS

DIPLOMA

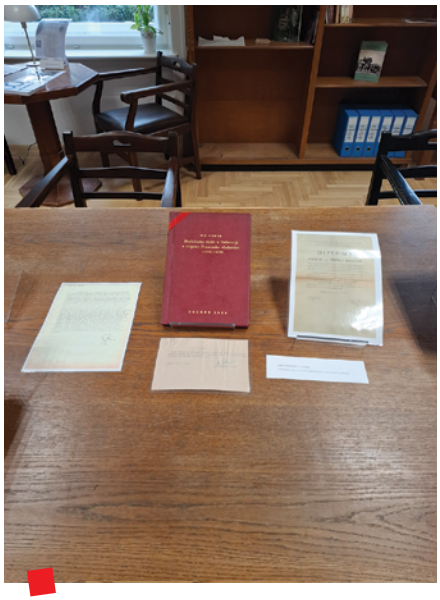
GRMEK DR. MIRKO DRAŽEN

DOCTOREM SCIENTIARUM MEDICARUM
QUAE AD HISTORIAM MEDICINAE PERTINENT

Grmekova doktorska diploma iz Arhiva Sveučilišta u Zagrebu



Izlaganje prof. dr. sc. Méthota na skupu



Arhivski dokumenti predstavljeni na izložbi u knjižnici Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar"

teljica Zavoda za povijest i filozofiju znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU). Potom je uslijedilo izlaganje *Patocenoza i pandemije: međudjelovanje i međuuvjetovanosti* izv. prof. dr. sc. Nikole Anušića s Odsjeka za povijest FFZG. Nakon njih izlaganje *Seksualna revolucija kao katalizator širenja HIV/AIDS-a. Grmekov doprinos razumijevanju pandemije* održao je Vinko Kovač, doktorand povijesti na FFZG i kustos pripravnik u muzeju Dvor Trakošćan. Posljednje izlaganje u ovoj sesiji *Mirko Dražen Grmek, Fernand Braudel i Châteauvallon* održala je izv. prof. dr. sc. Zvjezdana Sikirić s Odsjeka za povijest FFZG. U prvoj sekciji su, uz zaokruženi prikaz Grmekove biografije i karijere, u prvi plan došla metodološka promišljanja njegova djelovanja, odnosno daljnje razvijanje nekih pristupa i tema u kontekstu suvremene historiografije.

Nakon kraće diskusije uslijedila je druga sesija koju je moderirao Nikola Anušić. Prvo izlaganje *Mirko Dražen Grmek i razvoj eksperimentalne misli* održao je Kolić, a pripremljeno u suradnji s izv. prof. dr. sc. Željkom Dugcem sa Zavoda za povijest i filozofiju znanosti HAZU-a. Potom je izlaganje *Mirko Dražen Grmek o Sveučilištu u Padovi* održao prof. dr. sc. Hrvoje Petrić s Odsjeka za povijest FFZG. Posljednje izlaganje *Arhivski tragovi znanstvenika na Sveučilištu u Zagrebu iz istraživačke perspektive: zapisi o Mirku Draženu Grmeku u sveučilišnom arhivu* održala je Lemić. U drugoj sekciji naglasak je bio na manje poznate aspekte Grmekova života, utjecaja na druge znanstvenike i teme koje do sada nisu bile u prvom planu razmatranja.

Rasprava, završne riječi i druženje nakon druge sesije održani su uz prigodni domjenak. Glavni cilj skupa bio je obilježiti 100. obljetnicu rođenja Mirka Dražena Grmeka kroz niz različitih izlaganja koja su tematski bila posvećena promišljanju njegova lika i djela. Polazišna točka skupa, koja se reflektirala i u svim izlaganjima, bila je da su Grmekov znanstveni opus, njegovi pristupi i teme karakteristični po primjeni i razvoju suvremene znanstvene metodologije u istraživanju povijesnog medicinskog znanja i medicinskih praksi. Njegov originalan doprinos i utjecaj pokazao se formativnim i poticajnim u više istraživačkih područja, a relevantan i inspirativan ostao je do danas. Poticajan je osim toga pri tendenciji povezivanja različitih disciplinskih pristupa, što je također bila tendencija održanog skupa. S druge strane, kroz prezentaciju različitih publikacija i arhivskog gradiva u okviru izložbe htjelo se upoznati širu javnost s bogatom kulturno-povijesnom baštinom Sveučilišta u Zagrebu i mogućnostima koje ona pruža u prezentaciji života jednog istaknutog pojedinca kao što je bio Grmek.



Mirko Dražen Grmek i njegov utjecaj na razvoj povijesti medicine povodom 100. obljetnice njegovog rođenja

Naslovnica programske knjižice znanstvenog skupa

Program skupa dostupan je na: https://povijest.ffzg.unizg.hr/wp-content/uploads/2024/11/Skup-MDG_2024.pdf